

Arachnospila consobrina

Dynvägstekel

Steklar, Vägsteklar

NE

NA

LC

DD

NT

VU

EN

CR

RE

Nära hotad (NT)
B2a

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Hymenoptera (steklar), **Familj:** Pompilidae (vägsteklar), **Släkte:** *Arachnospila* (sandvägsteklar), **Art:** *Arachnospila consobrina* - dynvägstekel (Dahlbom, 1843) **Synonymer:** *kustdynvägstekel*, *Pompilus nivariae* Dalla Torre, 1897, *Psammochares lanuginosus* Haupt, 1927, *Psammochares heringi* Haupt, 1928, *Pompilus guimarensis* Saunders, 1904, *Psammochares emissus* Haupt, 1930, *Pompilus consobrina* Dahlbom, 1843

Kännetecken

Dynvägstekeln är en liten till medelstor svart stekel med orangeröda basala bakroppssegment. Den är ännu mer variabel i kroppsstorlek än de flesta andra vägsteklar, honans längd 6–11 mm och hannen 5–8 mm. I fält går arten inte att skilja från flera närstående arter med liknande levnadssätt. Bestämning kan ske med hjälp av Oehlke & Wolf (1987) och v.d. Smissen (1996).

Utbredning och status

Detta är en palearktisk art som förekommer från Europa och Afrika i väst till bortre Asien. I Sverige är den känd från Skåne, Gotland inklusive Gotska Sandön och Norrbotten. Den är i Nordeuropa helt inskränkt till kustområden och här även belagd från Danmark, Finland (längs hela kusten) och Litauen. I andra delar av utbredningsområdet förekommer den även i alpina områden och ett antal underarter har beskrivits (se Wahis 1986). Arten är känd från ett tiotal lokaler i Skåne, men är under det senaste halvsekle bara påvisad på tre av dessa (Borrby, Löderup och Falsterbo). Den har stabila populationer på Fårö och Gotska Sandön och upptäcktes 1996 på en ny lokal på Haparanda Sandskär i Norrbotten (Hellqvist & Pettersson 1997). Tidigare uppgifter om förekomst i flera andra svenska provinser beror bl.a. på förväxling med *A. fumipennis* (Wolf 1969, Nilsson 1988).

Ekologi

Arachnospila consobrina förekommer uteslutande på nakna och glest bevuxna kustnära flygsanddyner och på kustdyner. Endast en av de gamla Skånelokalerna (Ilstorp) som är belägen drygt 2 mil från kusten avviker i detta avseende. Arten har alltså mycket snäva habitatkrav, men ger intryck av att uppträda i stabila om än inte särskilt individrika bestånd på lämpliga lokaler. Bytet utgörs hos de nordeuropeiska populationerna av vargspindlar. Artens aktivitetsperiod i Sverige sträcker sig från maj till september.

Hot

Exploatering och bebyggelse av kustområden där arten förekommer. Troligen beror artens tillbakagång i Skåne på inverkan av sådana faktorer. Hårt markslitage av badgäster kan vara ett hot på de mest utsatta lokalerna. Igenväxning av öppna kustdyner kan även vara ett hot eftersom arten tycks trivas bäst i områden med aktiva dyner.

Åtgärder

Skydd mot all exploatering av återstående lokaler i Skåne. Vid behov utglesning av tallplantor och borttagning av bestånd vresros *Rosa rugosa* och annan marktäckande vegetation för att fördröja spontan igenväxning av kustdyner.

Övrigt

Etymologi: consobrinus (lat.) = (nära) besläktad.

Uttal: [araknóspila konsobrína].

Litteratur

Hellqvist, S. & Pettersson, R. 1996. Småkryp i norrländska nationalparker. 4. Gaddsteklar på Haparanda Sandskär. *Natur i Norr*. 16(1): 51-53.

Nilsson, G.E. 1988. Nya landskapsfynd av gaddsteklar med *Evagetes subnudus* ny för Nordeuropa och *Sphecodes albilabris* återfunnen i Sverige. *Ent. Tidskr.* 109: 97-100.

Oehlke, J. & Wolf, H. 1987. Beiträge zur Insekten-Fauna der DDR: Hymenoptera-Pompilidae. *Beitr. Ent.* 37(2): 279-390.

Priesner, H. 1968. Studien zur Taxonomie und Faunistik der Pompiliden Österreichs III. *Naturk. Jb. Stadt Linz* 1968: 125-209.

Smitsen, J. v.d. 1996. Zur Unterscheidung der Pompiliden-Weibchen *Arachnospila fumipennis* (Zetterstedt) und *A. consobrina* (Dahlbom). *Bembix* 7: 21-24.

Wahis, R. 1986. Catalogue Systematique et codages des Hymenoptera Pompilides de la region de Ouest-Europeenne. *Notes Fauniques de Gembloux* 12: 1-91.

Wolf, H. 1969. Bemerkungen über Schwedische wegwespen. *Opusc. ent.* 34: 16-27.

Författare

Johan Abenius 2001.